

Kujataamiu

Nutaaq

Uk./Årg. 38 nr. 3

13. februar 2025

www.kujataamiu.gl • mail: kujataamiu@gmail.com



Ass./Foto Nuka Joorut



Angalanissavit tullia Nunatta Angalatitsiviani inniminneruk

- Sullifqaarfittut inniminninermi attavissaq: erhverv@greenland-travel.gl
- Nammineq akiligassaapatt attavissaq: booking@greenland-travel.gl

Bestil din næste rejse hos Greenland Travel

- Erhvervsrejser: erhverv@greenland-travel.gl
- Personlige rejser: booking@greenland-travel.gl

Tlf. : 70 11 07 • www.greenland-travel.gl

 **STARK**

SYDGRØNLANDS FØRENDE TRÆLAST

Kilaapaq Aqqutaa B 962, 3920 Qaqortoq

Telefon 38 37 30

Åbningstider:

Mandag-fredag 7.00-17.00

Lørdag 8.00-12.00

E-mail: oec.qaqortoq@stark.gl



Permagreen Grønland A/S

- Tømrerarbejde
- Glarmester
- Låseservice
- Malerarbejde
- Transport
- VVS-arbejde

Tlf. 64 20 94 - Mobil 52 96 57

e-mail: qaqortoq@permagreen.gl

Mestervej B-1328 • 3920 Qaqortoq



Brugseni app-i atorlugu iluanaarutissarpassuit


Divi Plussi-t katersukkatit takukkit pisinermullu uppennarsaatitit malinnaavigalugit.

Kæmpe fordele med Brugseni app'en

Se din opsparede Divi Plussi og hold styr på dine kvitteringer.

www.brugseni.gl/app





Pigisanik aalaakkaasunik nunaminertanillu atuisinnaatitaanermut maleruagassat nunani allani politikikkut pisut pissutigalugit sukaterneqarput

Aalaakkaasunik pigisanut nunaminertanillu atuinnermut malittarisassat nutaat malillugit inuit ukiuni marlunni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasut akileraartartullu kisimik pisisinnaalerput.

Nunarsuarmi politikikkut pissutsit Kalaallit Nunaannik soqutiginninnerulersitsipput. Nunanit allanit nunami maani aalaakkaasunik pisinissaq soqutigineqarluarpoq, pigisanik aalaakkaasunik pisinermi malittarisassat sukaterneqarnerat tunngavilersorlugu Hans Peter Poulsen oqarpoq.

Naalakkersuisut aamma Inatsisartut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaata inuit suliffeqarfiillu arlaasa pigisanik aalaakkaasunik pisisinnaaneri aammalu nunaminertanik atuisinnaaneri pillugit oqaasertaliussaq akuersissutigaat.

Inuit Danmarkimi innuttaassuseqartut, imaluunniit inuit ukiuni kingullerni marlunni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarsimasut innuttaasullu nalunaarsorsimaffianni allatorsimaffianniittut kisimik Kalaallit Nunaanni aalaakkaasunik pigisanik imaluunniit nunaminertamik atuisinnaassasut oqaasertaliussami maleruagassat nutaat pillugit allassimavoq.

Kalaallit Nunaanni aalaakkaasunik pigisanik pisinermut nunaminertanillu atuisinnaatitaanermut malittarisassat sukaterneqarnissaat ilaatigut Donald Trumpip – USA-llu – Kalaallit Nunaata oqartussaaffigilemissaanik mittarfinnillu nutaanik sanaartornissamut soqutiginninnerata kingunerigaa Attaveqasersuutitut ineqarnermullu naalakkersuisoq Hans Peter Poulsen (S) ilisimatitsivoq:

- Nuummi Ilulissanilu nunani tamalaani mittarfiit ammarneqarneranni nunatta nunanit tamalaanit soqutigineqarnera annertusivoq.

- Nunami pissutsit atuuttut Kalaallit Nunaata soqutiginnineqarnermik eqqumaffigineqarneranillu sakkortusaataaginnarsimapput. Nunanit allanit nunatsinni pigisanik aalaakkaasunik pisinissamut soqutigineqartoq takutinneqartarpoq, Hans Peter Poulsen oqarpoq, nangillunilu:

Inissianik iluanaarniat pinngitsoortinniarneqartut - Ilaatigut inissianik iluanaarniutissanik pisiortornissaq pinngitsoortinniarlugu inuit suliffeqarfiillu kikkut Kalaallit Nunaanni pigisanik aalaakkaasunik pisisinnaanersut, kiisalu nunaminertanik atuinissamut akuersissutinik pissarsisinnanersut pillugu maleruagassanik arlalinnik aalajangersaasoq-

Akisussaalluni aqqissuisoq / Ansvarshavende redaktør:
Ib Benjaminsen

Iloqqarneqarnera naqiterneqarneralu / Tryk og layout:
Q-offset v/Ib Benjaminsen

^{Nutaaq}
kujataamiu

Naqiterisoq / Udgives af:

Q-offset

Box 378 • 3920 Qaqortoq

Mob. 49 44 60

e-mail: kujataamiu@gmail.com

www.kujataamiu.gl

Tunniussiffissaq kingulleq:

Sidste frist for indlevering:

20. februar 2025

Normu tulleg saqqummissaaq:

Næste nummer udkommer:

27. februar 2025



arnissaa Naalakkersuisunit kissaatigineqarpoq.

Kalaallit pigisanik aalaakkaasunik, taakkunungalu pigisat aalaakkaasut najugaqarfittut atorneqartut ilanngullugit, niueruteqarneranni niuerfik aammalu aningaasalersuinermut periarfissat pioreersut, aningaasaqarnerup annertussusaa kiisalu aningaasarsiat qaffasissusaaq tunngavigalugit akinik aalajangersaasarneq neqerooruteqartitsisarnerlu annikit-sunnguusut Naalakkersuisut taama nassuiaapput:

- Avataaniit pigisanik aalaakkaasunik, nalinginnaasumik Kalaallit Nunaanni aningaasalersuinermit atorneqartartut avaqqullugit pisisoqartalermissaa pigisanik aalaakkaasunik niueruteqarnermi oqimaaqatigiiffiusunik pioreersumik niki-sitsinissamat annertuumik ulorianartorsiortitsissusaaq, aammalu akit aalajangersarneqartarnerinik neqerooruteqartitsisarnermillu, innuttaasut pigisanik aalaakkaasunik pigisaqalernissamat attartornissamullu periarfissaannik ajorseri-artitsisumik pilersitsiviusussaaq, Naalakkersuisoqarfik tusagassiutitut nalunaarummi allappoq.

Ukiut marluk piumasaqaatigineqarnerat, Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit isumassarsiorfigalugu ilusilersorneqarpoq.

Suliffeqarfiit pioreersut eqqugaassanngitsut

Suliffeqarfiit pioreersut malittarisassat nutaat pissutigalugit aalaakkaasunik pigisanik pisinissamat akornuserneqassanngitsut imaluunniit nunaminertamik qinnuteqaataat itigartinneqassanngitsut naalakkersuisoqarfik tusagassiutitut nalunaarummi allappoq.

- Maleruagassat nutaat suliffeqarfinnut maaniittunut akornusiussaanngillat, tassami siunnersuut taamaallaat oqaa-

sertaliussap akuerineqarnerata kingorna pisinermut sunniuteqartussaammatt kiisalu immikkut ittumik akuersissuteqar-nissamat periarfissamik imaqarluni, allassimavoq.

Inuit suliffeqarfiilluunniit tunngavissanik naammassinnissimannngitsut tamatuminnaga saneqqutsinissamat Naalakkersuisunut qinnuteqarsinnaassapput. Immikkut ittumik akuersissuteqarnissamik qinnuteqaatip Naalakkersuisunit suliarineqarnera, pisinissap Kalaallit Nunaanni najukkamilu pineqartumi akinik aalajangersaanermut neqerooruteqartitsinermullu qanoq sunniuteqarnissaanik tamakkiisumik naliliineq, kiisalu qinnuteqartumut taassumalu pisinermi siunnerfigisai tunngavigalugit pissaaq. Inuit suliffeqarfiilluunniit tunngavissanik naammassinnissimannngitsut tamatuminnaga saneqqutsinissamat Naalakkersuisunut qinnuteqarsinnaassapput. Immikkut ittumik akuersissuteqarnissamik qinnuteqaatip Naalakkersuisunit suliarineqarnera, pisinissap Kalaallit Nunaanni najukkamilu pineqartumi akinik aalajangersaanermut neqerooruteqartitsinermullu qanoq sunniuteqarnissaanik tamakkiisumik naliliineq, kiisalu qinnuteqartumut taassumalu pisinermi siunnerfigisai tunngavigalugit pissaaq.

Maanna nunami politikikkut pissutsit eqqarsaatigalugit 2025-mut Aningaasanut Inatsimmut oqaasertaliussassatut siunnersuut suliarineqarpoq. Tamatuma kingorna Inatsisartut inatsisissaannut siunnersuut ukioq manna suliasanngorlugu suliarineqassaaq, naalakkersuisoqarfik paasissutissivoq.

Inatsissatut siunnersuut alla, Amerikamiut Kalaallit Nunaannik soqutiginninneranut atassuteqartoq inatsisissatut siunnersuut, Inatsisartuni marlungornermi piaartumik suliarineqassaaq.

OLIECOMPAGNIET ApS

Telefon 64 21 80 • Mail: ph@olie.gl

Åbningstider

Mandag - Fredag	08.00 - 16.00
Lørdag	08.00 - 13.00
Søndag	LUKKET

Derefter betjening via automat

Orsersuinerit ulluinnarni pisarpoq nal. 08.00 - 16.00 akornanni.
Illoq orsernissaanut inniminniineq ulloq ataaseq sioqqullugu pisassaaq.

Udbringning sker i alle hverdage mellem 08.00 - 16.00.
Bestilling til udbringning skal ske en dag i forvejen.



Har racismen igen fundet sit indtog?

af Rainer Permien

I kølvandet på de seneste ytringer i samfundet og i medierne om Grønlands løsrivelse, er det vigtigt og positivt, at politikere i Selvstyret erkender, at visse hentydninger om oprettelse af et register om etnicitet ikke bør få fodfæste i det grønlandske samfund, heller ikke i forbindelse med stemmeretten om Grønlands selvstændighed.

Ved folkeafstemningen i 1979 om indførelsen af hjemmestyret, var stemmeretten knyttet til fast bopæl i Grønland og ikke etnicitet, hvor både grønlændere og danskere med fast og mindst toårig bopæl i Grønland kunne stemme. Ved folkeafstemningen var især Siumut, der anså det for et væsentligt vigtigere incitament at have størst tilknytning af kulturelle og historiske værdier til Grønland og Rigsfællesskabet.

Befolkningen er blevet blandet med andre folkeslag igennem århundreder og det bliver vanskeligt hvem der kan betegnes som inuit i dag. Inuit har en særlig historisk og kulturel placering i det grønlandske samfund, men befolkningen i Grønland er og vil forblive et blandet etnisk samfund, også i fremtiden!

Demokratiets principper skal balanceres om lighed og konklusion, men ikke af en kunstig skabt opdeling i form af et register om etnicitet med en blodlinje i samfundet. Derved kan meget vel genskabes splid og diskrimination i samfundet i lighed med beretninger af "uheldige" episoder og upassende hændelser, der fandt sted i anden halvdel af 70'erne inden og efter indførelsen af hjemmestyret i 1979 i Grønland.

Personligt ønsker jeg ikke genopleve diverse hændelser med had og vold i samfundet fra denne tid, hvor daværende markante IA - politikere stenede min kone og mig om aften på vej hjem i Nuuk!

Ligeledes var det vanskelig at færdes på gaden i denne tidsperiode "som en ikke ønsket person i samfundet", der blev synligt forfulgt af medlemmer fra IA med udprægede racistiske attituder og populistiske udtalelser om at genskabe de oprindelige grønlandske værdier i Grønland, specifikt i mindre bosteder.

Disse proklamerede værdier formåede det samme parti at fortrænge i tidens løb, ved at foretrække og fremme mere

verdslige materialistiske værdier i et klassesdelt samfund, hvor de derfra opståede sociale samfundsproblemer i stigende grad belaster kommunerne i Grønland!

Selvom ytringsfriheden ikke er en absolut rettighed, blev denne sikret i grundloven i 1894 og har en central værdi i et demokratisk samfund. Ligeså kan yderligere begrænsninger af stemmeretten være et vidtgående indgreb i samfundet for et demokratisk styret land. Isoleret set vil det også være et mangelfuldt redskab over for de reelle samfundsproblemer med diskrimination rettet mod minoriteter og personer af ikke etnisk oprindelse end grønlændere, der er født i Grønland eller med fast bopæl udenfor, men i Rigsfællesskabet.

Er man inuit eller grønlændere, hvis man ikke er født i Grønland, men i Rigsfællesskabet? Hvorfor skaber unødvendig splid i samfundet for at designe et register af A- og B-borgere med hensyn til stemmeberettigelse om Grønlands selvstændighed og derved etablere vedvarende og uovervindelige sår af sociale skel i Grønland?

Hvorfor offentligt fremvise sine populistiske ideologier og ikke realiserbare luftkasteller på bekostning af et sårbart grønlandsk samfund med bagtanken om et klassesdelt samfund inkluderet et strejf af marxismens ideologier, der kan placeres et andet og mere passende sted end i Grønland, men derved kan bevare et sundt og ligeberettiget samfund?

Ønsker Grønland at være en stærk og bæredygtig stat, bør stemmeretten baseres på et tilhørsforhold og engagement i samfundet frem for etnisk baggrund. En etnisk begrænsning af stemmeretten kunne blive mødt med kritik om troværdighed fra internationale samfund.

Grønlands begrænsede befolkning og økonomi gør det uundgåeligt at søge udenlandske investeringer og kompetence skabende arbejdskraft for at kunne udnytte dets ressourcer og styrke uddannelsessystemet mht. til udvikling af samfundet på en bæredygtig måde.

Bruge politiske ambitioner til etablering og opbygning af et bæredygtigt fundament, hvorpå bygges et samfund, der kan udvikle sig til en selvstændig stat, modsat ubrugelige politiske floskler, der uvilkaarligt danner basis for tvister med diskriminationer i samfundet!

Jørgen Boassen på vej til Sydgrønland med Tom Dans: Amerikanske milliardærer vil investere i Grønland



Jørgen Boassen, der er kendt som Trump-tilhænger, er på vej til Sydgrønland sammen med Tom Dans, der var Trumps udpegede chef for US Arctic Research Commission. - Der er mange rigmænd fra USA, som er meget interesseret i at investere i grønlandske virksomheder, og grønlandske virksomheder er meget interesseret i deres investering, fortæller Jørgen Boassen til Sermitsiaq.

Jørgen Boassen, der er blevet kendt i USA, har, ud over forbindelser med Trump-lejren, også forbindelser til amerikanske rigmænd, der gerne vil investere i grønlandske virksomheder. Han er på vej til Sydgrønland sammen med Tom Dans.

Selv om vores hjemlige ledere, Naalakkersuisut og den danske regering endnu ikke har set nogen form for tilbud fra USA om "køb af Grønland", er der åbenlyst gang i en slags amerikansk charmeoffensiv i landet.

Ifølge Jørgen Boassen, strømmer grønlandske virksomheder nemlig til ham med forespørgsel om, hvordan de kan komme i kontakt med amerikanske investorer:

- Jeg har fået henvendelser fra grønlandske virksomheder fra hele Grønland. De vil meget gerne vide, hvordan de kan komme i kontakt med amerikanske investorer, der kan give dem en økonomisk indsprøjtning.

- Det har jeg forelagt overfor mine kontakter, hvilket har ført til, at vi nu skal tale med mange virksomheder. Vi skal forklare dem om muligheder og høre, hvad de har behov for i første omgang i Sydgrønland, fortæller Jørgen Boassen.

Jørgen Boassen drager afsted til Sydgrønland sammen med

Trump's mand i Arktis, Tom Dans.

Også offentlige virksomheder får besøg

Det er ikke kun private virksomheder, som de amerikanske rigmænds repræsentanter skal besøge. Men også offentligt ejede virksomheder, eksempelvis Neqi A/S og Great Greenland A/S får således besøg af Boassen og Dans.

- Vi har i forbindelse med vores kommende besøg i de offentlige virksomheder, forsøgt at tale med deres respektive bestyrelser, men vi fik afvisende modtagelse.

- Eksempelvis er amerikanerne meget interesseret i sælskinsprodukter, og i den forbindelse ville vi gerne tage prøver med til USA, hvilket blev afvist med henvisning til, at den politiske situation endnu ikke er afklaret.

Men det er ikke kun sydgrønlandske virksomheder, der åbenbart er interesseret i amerikanske investorer:

- Vi skal i første omgang besøge og tale med adskillige virksomheder i Sydgrønland, men der er mange private virksomheder overalt i Grønland, lige fra det nordligste til det sydligste samt østkysten, som er interesseret i at komme i tale med amerikanske investorer, og amerikanerne er mere end interesserede i at investere i virksomhederne, fortæller Jørgen Boassen.

Narsami imminut pilersornerup annertusi- neqarnissaa pillugu sammisaqartitsineq innuttaasunillu ataatsimiititsineq ornigar- neqarluartooq



Narsami “Kalaallit Nunaanni Imminut Pilersornermut Periusissiaq 2025-2030” pillugu sammisaqartitsineq innuttaasunillu ataatsimiititsineq ornigarneqarluartooq ulluni 24. aamma 25. januaari 2025-mi ingerlanneqarpoq, najukkami inuussutissarsiortunit assigiinngitsunit, tassalu savaatilinnit, tunisussuaatilinnit, qaqorsaasiortunit savaaqqallu amiinik tunisassasiortunit kiisalu Inuillimit, Neqi A/S-imit, Campus Kujallermit aallartitanit aammalu innuttaasunit soqutiginnittunit peqataaffigineqarluni.

Innuttaasunik ataatsimiititsinermini nunatsinni imminut pilersornermut nukittorsaanarluni unammilligassat periarfissallu oqallisigineqarnissaat siunertarineqarpoq.

Imminut Pilersornermut periusissiaq tunngavigalugu Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq Kalistat Lund Neqi A/S-ip tunisassiai pillugit sammisaqartitsivoq, tassungalu Neqi A/S-ip tunisassiaanun attuumassutillit tamarmik peqataapput. Sammisaartitsinermini tunisassiat tamarmik tunineqarsinnaanissaannut aammalu atuisunit pisiarineqarsinnaanissaannut qanoq iliortoqartariaqarnerata ersarinnerulersinneqarnissaa siunertarineqarpoq. Imminut Pilersornermut Naalakkersuisup imminut pilersornermi suleqataareersut sammisaqartinneqarnissaat kissaatigisimavaa, taamaalilluni akimmisarfiusinnaasut qulaajarneqassammata, aammalu Kalaallit Nunaanni imminut pilersornerup annertusarnissaanut isumertoqassamat.

Innuttaasut ataatsimiinneranni suliani angisuuni iluaqutissat anguneqarsinnaanissaat, aammalu tunisassiornermi pitsanngorsaanerup qulakkeerneqarsinnaanissaa sunnerfigalugu suleqatigiinnerup annertusineqarnissaanut pisariaqartitsineq oqallisigineqarpoq. Tamatuma saniatigut aamma nunani allani suliffeqarfinit unammillerneqarneq sakkortoq, aammalu najukkani tunisassasiortut unammilligassaat innuttaasunit tikkuarneqarput.

Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisup Kalistat Lundip innuttaasunik ataatsimiititsinermini erseqqissarpaa, najukkani tunisassasiortut salliutinneqarnissaat, aammalu kalaallit tunisassasiortut periarfissaannik pitsaanerusunik pilersitsinissaq pin-

gaaruteqarpoq. Ilaatigut seqernup nukinganik innaallagis-siuitit atorlugit aqqiisinnaaneq, aammalu ilinniartitaanerup nunalerinnermillu inuussutissarsiuteqarnermut sungiusaasarerup nunatta imminut pilersorneranik siuarsaanissamat sakkussatut atorneqarsinnaaneriniq aallussinerup annertunerulemissaa oqallisigineqarput.

”Naalakkersuisuni periusissiap innuttaasut, tunisassasiortut pisiniarfiillu qanittumik suleqatigalugit suliarineqarnissaa pingaartissimavarput. Innuttaasut imminut pilersornermut periusissiamut tarrarsorsinnaanissaat Naalakkersuisunut pingaaruteqarsimavoq, taamaattumillu neriuppunga tigulluarneqarsimassasoq – tigulluarneqarumaartorlu”, Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq Kalistat Lund oqarpoq nangilluni:

”Imminut pilersornermut periusissiaq innuttaasut amerlanerusut najukkani inuussutissanik, maani nunatsinni naatineqarsimasunik, piarineqarsimasunik tunisassiarineqarsimasunillu pissarsinnaanissaannik qulakkeeriniarnermi tunngaviliissaaq. Naalakkersuisuni nioqutissanik tikisitanik pinngitsuuisinnaanitta annikillisinneqarnissaa, suliffisanik nutaanik pilersitsinissaq aammalu piujuartitsinerup siuarsarneqarnissaa anguniagaraarput. Tamatuma peqatigisaanik imminut pilersornermut periusissiaq aqutigalugu kulturikkut kingornussatta ileqquttalu pisuut, pinngortitamut nerisatsinnullu attuumassuteqarluinnartut qulakkeeriniffigineqarnissaat sulissutigisavarput. Nammineerluta isumalluutigut pitsaanerusumik atussavagut, taamaaliorutta najukkani nerisassiat amerlanerusut pisiniarfiit ilitsiviini, naggataagullu nerrivitsinni nerisassagut pigilissagatsigit. Ataatsimoornitsinni inuiaqatigiit piujuartitsiffiusut aammalu imminut pilersornerusut, namminneerluta nukitsinnik aallaavillit pilersissinnaavagut.”, Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq Kalistat Lund naggasiivoq.

Ataatsimiinnermi najukkani sullissisuusut, Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiortunerup imminullu pilersornerup piujuartitsiffiusumik siunissaqarnissaa qulakkeerniarlugu suleqatigiinnissamat piareersimasut tunniusimalluarnerat malunnarpoq.

Australiamiut aatsitassarsiorfi- at nunatsinni qinersisoqanngin- nerani aallartitanik tikisitsisoq



Australiamiut aatsitassarsiorfiata pisortaata nunatsinni qinersisoqarnissaanut tikisitsineq "nalaatsornerusooq" oqaatigaa, TV2 allappoq.

Australiamiut aatsitassarsiorfiannit, Energy Transition Mineralsimit aallartitat Nunatsinnut Nuummot aatsitassarsior-nissaq pillugu erseqqissumik paasisassarsioriarlorlutik ataasinngornermi tikipput.

Aatsitassarsiorfiup pisortaata, Daniel Mamadou tamanna TV2-mut oqaatigaa.

Inatsisartunut ilaasortap, IA-meersup Marianne Paviassenip killiffik eqqarsaatigalugu tamanna uissuumminartoq nutaar-siassaqaartitsivimmot oqaatigaa.

Inatsisartunut kingusinnerpaamik apriliip ulluisa arferngan-ni qinersisoqartussaana pissutaavoq.

Piffissarli "nalaatsornerinnaasooq", Daniel Mamadou oqar-poq.

- Politikikkut akuliuttoqarsimanissaanik paasineqassappat, tamanna uagut siunertarinngilarput. Akuliunniarluta maani-nngilagut, soqutigisagulli erseqqissumik paaserusullugit illersorusullugillu maaniippugut, taanna tusagassiorfimmot oqarpoq.

Aatsitassarsiorfik taanna kujataani Kuannersuarni aatsitas-sanik qaqutigooortunik paaanissamik 2007-imili piaaniikuu-voq.

Naalakkersuisunili 2021-mi qinersisoqarnerata kingorna uranimik paaasoqarsinnaanerani inatsimmik nutaamik inerteqquteqartoqalerapoq.

Tamanna Energy Transition Mineralsip Kuannersuarni suli-niummik naammassinninnissamut itigartinneqarnerani kin-guneqarpoq, taassukumi aatsitassanik qaqutigooortunik paaanermi saniatigut uranimik paaasussaassammata.

Taarsiisoqarnissaanik piumasaqaateqartoq

Aatsitassarsiuuleqatigiiffiup tamatuma kingorna Silap Pissusianut, Nukissiuuteqarnermullu Ministereqarfik Nam-minersorlutik Oqartussallu eqqartuussivilersuuppai.

Aatsitassarsiuuleqatigiiffik Danmarkimiit Kalaallit Nunaan-niillu 76 milliardit koruuninit taarsiiffigineqarnissaminik piumasaqarpoq.

Aatsitassanik qaqutigoortut batterinut teknologii-nut nutaalianut aamma atorussianut mingutsitsinnginnerusunut ator-neqartarput.

Aatsitassat qaqutigoortut seqerngup qinngorneri atorlugit anorisaatinillu nukissiuuteqarnermi, biilinet innaallagiator-tunut batterinik allarpassuarnillu nioqqutissiornermi pinngitsoorneqarsinnaanngillat. Taakku atorussiorfissualin-nit, soorlu Kinamit piumaneqartaqaat.

Aatsitassarsiornermut oqartussaaffik 2007-imi nunatsinnit pisortatigoortumik suli tiguneqannginnera pissutigalugu Danmark Energy Transition Mineralsip misissuinnissaanut taamani akuerseqataavoq.

Naalagaaffiulli eqqartuussissuserisuata suli-ami naliliinermi-ni Danmark 1998-imi "akuersiinnartartutut" inissimasima-soq tungavilersuutigaa, tamanna illuatungeriit aatsitassanut susassaqaarfiup nunatta ataani inissisimanerani isumaqati-giissuteqarnerani pissuteqarpoq.

Naalagaaffiup eqqartuussissuserisuata oqarnera naapertorlu-gu aatsitassarsiuuleqatigiiffiup suliniummut akuersissuteq-arnissaa neriuutigalugu suliaq Namminersorlutik Oqartus-sanut "tulluanngitsumik" tatisiniarnissamik siunertaqarpoq.

Nunat tamalaat akornanni eqqartuussissuserinermi immik-kut ilisimasallip, eqqartuussissuserinermi illersuisup, Poul Hauch Fengerip aatsitassarsiuuleqatigiiffik Danmarkimik nunatsinnillu eqqartuussivilersuussinermi suli-ami inissisi-malluartoq DR-imut siusinnerusukku oqaatiginikuuaa.

Anbringelser i Danmark

Lovforslag i lynhøring



Lovforslag, der skal sættes en stopper for danske kommuners brug af omstridte psykologiske tests i anbringelsessager med grønlandske familier, er i høring frem til 17. februar.

Lovforslag, der gør det muligt for regeringen at sætte en stopper for kommunernes brug af psykologiske tests i forbindelse med anbringelsessager, er i høring frem til 17. februar.

Social- og Boligministeriet har netop sendt et lovforslag i høring frem til 17. februar. Den korte frist for bemærkninger skyldes ifølge ministeriet "lovforslagets væsentlige og hastende karakter".

Der er tale om det lovforslag, der gør det muligt for regeringen at sætte en stopper for kommunernes brug af de udskældte psykologiske tests i forbindelse med forældrekompetenceundersøgelser på grønlandske familier, som

både eksperter og advokater har kaldt misvisende og fejlbehæftede.

Oprettelse af særlig enhed

Lovforslaget består af oprettelse af og krav om, at kommunerne i sager med grønlandske familier anvender den særlige enhed VISO (den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation) i Social- og Boligstyrelsen med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold.

Det er fremhævet, at lovforslaget forpligter kommunerne til at anvende enheden i sager, hvor der er overvejelser om anbringelse af et barn eller en ung fra en grønlandsk familie i Danmark, når kommunens ellers ville få foretaget psykologiske tests af forældre eller barnet som en del af sagens oplysning. Enheden skal bistå med at foretage denne vurdering uden brug af psykologiske tests, står der i høringsbrevet.

Gennemgang af sager

Derudover består lovforslaget af en gennemgang af igangværende anbringelser, hvor der er eller kan have været anvendt psykologiske tests, som ikke er tilpasset grønlandsk sprog og kultur.

Enheden skal i disse sager udarbejde en sammenfattende vurdering til brug for kommunalbestyrelsens eller Ungdomskriminalitetsnævnets vurdering af, om afgørelsen om anbringelse skal genoptages.

Ifølge lovforslaget skal dette bidrage til at højne retssikkerheden i forhold til grønlandske familier i Danmark, hvor et barn eller en ung allerede i dag er anbragt uden for hjemmet.



Regler for udenlandsk opkøb af ejendomme strammes med henvisning til den geopolitiske situation



Nye regler for erhvervelse af ejendomme og arealtildeling gør, at kun personer, der har boet i Grønland i to år og betalt skat i landet, kan købe ejendomme.

Den givne geopolitiske situation har kun forstærket interessen for og bevågenheden omkring Grønland. Der udvises en vis interesse fra udlandet for erhvervelse af fast ejendom i landet, siger Hans Peter Poulsen om baggrunden for stramningen af regler for køb af ejendom.

Naalakkersuisut og Inatsisartut Finans- og Skatteudvalg har godkendt en såkaldt tekstanmærkning om hvilke fysiske og juridiske personer, som kan erhverve fast ejendom og tildeles brugsret til arealer.

Tekstanmærkningen er nye regler, der betyder, at kun fysiske personer med dansk indfødsret, eller personer der har haft fast bopæl og folkeregisteradresse igennem de seneste to år i Grønland, må købe fast ejendom i Grønland eller få tildelt et areal i Grønland.

Naalakkersuisoq for infrastruktur og boliger, Hans Peter Poulsen (S) oplyser, at beslutningen om at stramme reglerne ved opkøb af fast ejendom og tildeling af arealer i Grønland blandt andet er en konsekvens af Donald Trumps – og USA's – interesse i at overtage Grønland samt opførelsen af de nye lufthavne:

- Med åbning af international lufthavn i Nuuk og Ilulissat er der skabt øget international interesse for vores land.

- Den givne geopolitiske situation har kun forstærket interessen for og bevågenheden omkring Grønland. Der udvises en vis interesse fra udlandet for erhvervelse af fast ejendom i landet, siger Hans Peter Poulsen og fortsætter:

Skal undgå spekulationer i ejendomshandel

- For at undgå opkøb af blandt andet boliger i spekulationsøjemed, ønsker Naalakkersuisut fastsat en række regler for, hvilke fysiske og juridiske personer, der kan erhverve fast ejendom i Grønland samt opnå arealtildeling.

Grønlands marked indenfor fast ejendom er relativt lille, og

prisdannelse samt udbud er baseret på allerede eksisterende finansieringsmuligheder, økonomiens størrelse og indkomstniveau, lyder begrundelsen fra Naalakkersuisut:

- Udefrakommende erhvervelse af fast ejendom, der er finansieret uden om de sædvanlige grønlandske finansieringskilder, indeholder en betydelig risiko for at kunne forrykke de eksisterende balancer på markedet for fast ejendom og skabe en prisdannelse og et udbud, som forringer befolkningens muligheder for at erhverve eller leje fast ejendom, skriver departementet i pressemeddelelsen.

To års kravet er udformet med inspiration fra Råstofloven.

Eksisterende virksomheder slipper

Departementet forklarer i en pressemeddelelse, at allerede etablerede virksomheder ikke vil blive hindret i at opkøbe faste ejendomme eller få afvist deres ansøgning om arealtildeling på grund af de nye regler.

- De nye regler vil ikke være til hinder for herværende virksomheder, da forslaget alene har effekt for erhvervelser efter tekstanmærkningens vedtagelse samt indeholder mulighed for dispensation, lyder det.

Det betyder også, at fysiske eller juridiske personer, der ikke lever op til de nye kriterier kan søge om dispensation i opkøb af fast ejendom eller tildeling af areal til Naalakkersuisut. Naalakkersuisut vil derefter behandle ansøgningen på baggrund af en helhedsvurdering af, hvilken betydning erhvervslivet i Grønland må antages at få for prisdannelse på og udbud af fast ejendom i Grønland og det berørte bosted samt ansøgeren og dennes motiver for erhvervelsen. Henset den nuværende geopolitiske situation, udarbejdes forslaget som tekstanmærkning på Finansloven 2025. Der skal herefter udarbejdes et forslag til inatsisartutlov til behandling senere i år, oplyser departementet.

Tirsdag skal Inatsisartut hastebehandle et andet lovforslag, der også relaterer sig til den store amerikanske interesse for Grønland. Lovforslaget vil gøre det forbudt at modtage udenlandske pengebidrag til politisk arbejde.

Orsugiassiorfiusimasoq pillugu piviusu- lersaarusiaq nutaaq: Danmarkip USA-llu iluanaaruti- gingaatsiarsimavaat



Piviusulersaarusiap nutaap "Grønlands Hvide Guld"-ip Ivittuuni orsugiassiorfimasumit milliardilikkuutaanik naleqartut misissuiffigai.

Kujataani Ivittuuni orsugiassiorfiusimasoq iluanaarutaallu-arnikooqisoq ukiorpassuarni ilisimaneqarpoq.

Orsugiassiorfiusimasorli Danmarkimi aningaasarsiornermut qanoq nalitutigisimanersoq, aamma nunatsinnut Danmarkimullu qanoq malunnaateqartigisimanersoq, "Grønlands Hvide Guld"-imik piviusulersaarusiortut ukiuni kingullerni pingasuni misissorpaat.

Iluanaarutaasimaqisorlu paasivaat.

- Naatsorsuinerup inenera tupinnaqaaq. Danmarkip aningaasarpasuarnik Kalaallit Nunaannut atuisarnera pissarsiaqarpallaartannginneralu pillugit oqaluttuarineqartuaannarpoq. Maannali paasiuminarsarneqarnerusimasumik takuneqarsinnaalerpoq, Otto Rosing oqarpoq.

Otto Rosing tusagassiorlorlu aamma ilitersuisuusooq Claus Pilehave KNR-ikkut DR-ikkullu sapaatiummut takutin-neqaqqaartussamik piviusulersaarusiortuupput.

Qallunaammi suliffeqarfutaat Ivittuuni piiaaffiusimasumi orsugiammik ukiuni 100-nit ikinnerunngitsuni qalluipput.

Orsugiammik Ivittuuni piiaafferujussuarmi qallukkat Københavnimut atorussiorfimmud 1987-ip tungaanut assar-torneqartarput.

Orsugiammik qalluiffiusimasoq qanoq nalitutigisimanersoq paasiniallugu naatsorsuutitut allattaavinnik misissuinerit piviusulersaarusiami malinnaaffigineqarput.

Tassalu Ivittuuni orsugiammik qalluiffiusimasoq tassanilu qallukkanik Københavnimi atorussiorfiusimasoq kaaviiar-titaat katillugit ullumikkut aningaasat nalinga naapertorlugu 400 milliardit koruuniusut piviusulersaarusiortut inerniliip-put.

Milliardilikkuutaallu Danmarkip naalagaaffianut, suliffeqar-finnut namminersortunut inunnullu Danmarkimeersunut tussimasut piviusulersaarusiami oqaatigineqarpoq.

Amerikamiut suliffeqarfiutaat aamma taama amerlatigisu-nik iluanaaruteqarsimavoq, massa nunarput orsugiammik – aningaasanillumi – aallarussorneqartunik isiginnaaginnarta-riaqarsimasoq. Danmarkimi nunatsinni niuffannikkut taamanikkut kisermaassisuuvooq.

Aningaasaqarnermik ilisimasallit assigiinngitsunik isiginiagaqartut

Ukiunili 135-ni orsugiassiorsimanermit isertitanik naatsor-suiniarneq piiminaatsuinnaangilaq. Taamaammatt piviusu-lersaarusiortut aningaasaqarnermik ilisimasallit arlallit naat-sorsuiniarnerminni isumassarsiorfigaat.

Kaaviiartitanit qasserpiaat Danmarkimut tussimanersut, aningaasaqarnermik ilisimasallit isumaqatigiinngissutigaaq.

Ivittuuni orsugiassiorfik

Isiginnaagassiap piviusuinnik tunngaveqartup "Grønlands Hvide Guld"-ip orsugiassiasaq Ivittuuneersoq danskit orsugiassioqatigiiffianut aamma danskit aningaasaqarne-rannut qanoq naleqartigisimanersoq misissuiffigaa.

Tamatumalu saniatigut orsugiassiorfik najukkamini kalaalli-nut Danmarkimilu qanoq isumaqarsimanersoq misissuiffi-galugu.

Ivittuuni orsugiassiorfik nunarsuarmi orsugiassaqarnerpaa-voq. Orsugiassaq aatsitassaavoq naleqangaatsiartooq. Taanna aluminiumut ilaatigut timmisartuliornermut atorneqartar-tunut atorneqartarpoq.

Danskit orsugiassioqatigiiffiat Ivittuuni orsugiassamik nioq-qutissatut 1985-imi piiaalerpoq. Danmark nunatsinni taama-ni niuernermut kisermaassisussaataasuuvoq.

Orsugiassaq Danmarkimukaanqarluni fabrikkimi suliarineqartarpoq, tassangalu tunineqaqqittarluni.

Orsugiassaq Sorsunnersuup Aappaata nalaani Danmark-imukaanqarani USA-mukaanqartarpoq. Tassanilu tim-misartuliornermut ilaatigut atorneqarluni.

1854-imit 1987-imut Ivittuuni orsugiassaq 3,5 million ton-sip missaaniittoq atorneqarpoq.



Orsugiassiorfik 1987-imi matuvoq. Orsugiassaq nungussimavoq.

Isiginnaagassiamik piviusuinnik tunngaveqartumik ”Grønlands Hvide Guld”-imik suliaqartut naapertorlugit danskit orsugiassiorfiat aamma danskit naalagaaffiat orsugiassiorfimmit 400 milliardit koruunit missaannik naleqartumik tunisaqarput.

Amerikamiut suliffeqarfiata Pennsaltip tamatuma missaannik aamma tunisaqarsimassasut isiginnaagassiorlut missiliorpaat. Suliffeqarfik orsugiassiassamik suliarineqanngitsumik piseriarluni USA-mi tuniniaaqqittarpoq.

Paasissutissarsiffik: Isiginnaagassiaq piviusuinnik tunngaveqartoq ”Grønlands Hvide Guld”, rex.dk

Danmark iluanaarutaasimasunit milliardilikkuutaajusunit qanoq pissarsiaqartigisimanersoq, aningaasaqarnermik ilisimatuuq Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiinnut aamma siulittaasuusup Torben M. Andersenip nalornisigigini piviusulersaarusiama oqaatigaa.

Taamanikkut orsugiassiorneq qanoq nalitutiginersoq naatsorsoqqissaqaarnissaa aamma pingaaruteqartoq, Torben M. Andersenip aamma oqaatigaa. Orsugiassiornerlu inuiaqatigiinnit qanoq pissarsiaqaataatigisimanersoq naatsorsorinnaajumallugu orsugiassiornermi aningaasartuutit aamma ilanngaatiginissaat.

Nunasiaataanermili pissutsit naatsorsuiniarnermi eqqarsaatiginissaat pingaartuusooq, aningaasaqarnermik ilisimasalik piviusulersaarusiama aamma inuttaasooq Arindam Banerjee isumaqarpoq.

Danmarkimi nunatsinni niuffannikkut taamanikkut kisermaassisuummat, orsugiassiorfiusimasooq qallunaat suliffeqarfiutaanit taamanikkut aqunneqarlunilu tassani sulisut siuttuusullu qallunaajupput. Tamakkualu tamarmik Danmarkimi aningaasarsiornermut iluaqutaasimasut, taassuma piviusulersaarusiama oqaatigaa.

Aningaasaqarnermilli ilisimasallit aningaasat Ivittuuni orsugiassiornermi iluanaarutineersut nunatsinniit aallarussorineqartut amerlaqisut isumaqatigiipput. Otto Rosingilu aperigaanni piviusulersaarummi ilitersuisut marluk naatsuienermi aamma qulakkeerisimalluarput.

- Ukiuni pingasuni suliaqarpugut, kisitsisillu uku ukiuni kingullerni misissorluaqqissarneqarnikuullutillu annertuumik misissuiffiqineqarnikuupput.

Paasissutissat saqqummersinneqassasut

Otto Rosingi Ilulissaneersoq aperigaanni orsugiassiorfiusimasooq Danmarkilu aningaasarpassuarnik Ivittuunni iluanaaruteqarsimasooq pillugu oqaluttuanik tusartuursimavoq.

Oqaluttuat inuppassuit oqaluttuarisartagaat. Kisianni kialuunniit aningaasat qanorpiaq amerlatiginersut orsugiassiorfimmit pissarsiarineqarsimanersut ilisimasimanngilaa.

Taamaammatt Otto Rosingip tamatuma misissornissaa pingaartissimavaa.

- Nuna nunasiaataasooq aamma nunasiaateqarnerup qanoq atorneqarsimanera nalinginnaasumik oqaluttuarineqartarpoq. Oqallinnermi paasissutissanik saqqummertoqalernissaa pitsaasuusoraara, taamaalilluta eqqornerusumik kukkunngitsumillu oqalulersinnaassalluta, Otto Rosing oqarpoq.

Danmark nunatta piorsarneranut ikiuussimasooq, Ilulissani peroriatornermini oqaluttuunneqartarluni ilitersuisup oqaatigaa. Aamma nunarput Danmarkip naalagaaffianit aningaasalersorneqartuunermigut Danmarkimut amigartoorutaasooq.

- Oqaluttuaq una kisitsisillu qangali saqqummersimasussaaqaluarput. Kisitsisit uku ukiut 100-t matuma siornali ilisimaneqartariaqaraluarput. Naalagaaffeqatigiinni taamaaliornikkut allatut ullumikkornit inissisimasooqassagaluarpoq.

- Maannali saqqummerput, kisitsisit maanna takusinnaavagut, tassanngalu ingerlariaqqissinnaalluta. Taakku maanna ammasumik saqqumilerput. Susoqarsimanerata qulaajarnissaa pingaaruteqarsoraara. Ilumoortumik qulaajaaneq, taakumi toqqoqqaneqarsimapput, Otto Rosing oqarpoq.

Velbesøgt workshop og borgermøde i Narsaq om øget selvforsyning



Et velbesøgt workshop- og borgermøde om “Grønlands Selvforsyningsstrategi 2025-2030” blev afholdt i Narsaq i dagene 24. og 25. januar 2025 med deltagelse af lokale aktører fra forskellige brancher, herunder fåreholdere, kvægholdere, producenter af sæbe og lammeskind, samt repræsentanter fra Inuili, Neqi A/S, Campus Kujalleq og interesserede borgere.

Formålet med borgermødet var at diskutere udfordringer og muligheder for at styrke vores lands selvforsyning.

På baggrund af Selvforsyningsstrategien afholdt Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø Kalistat Lund workshop om Neqi A/S-produkter, hvor alle led som berører Neqi A/S produkter deltog. Hensigten med workshoppen var at få et mere detaljeret billede af hvad der skal til for at alle produkter kan blive afsat og solgt til forbrugerne. Naalakkersuisoq for Selvforsyning ønsker at afholde en række workshops for allerede eksisterende selvforsyningsbidragere, så faldgruberne kan afdækkes og tages stilling til så vi kan øge selvforsyningsgraden i Grønland.

Deltagerne på borgermødet drøftede behovet for et større samarbejde, så der kan opnås stordriftsfordele og sikres effektivisering af produktionen. Derudover italesatte borgerne også den hårde konkurrence fra udenlandske virksomheder og de udfordringer, som lokale producenter står

overfor.

Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, Kalistat Lund, understregede på borgermødet vigtigheden af at prioritere lokale produkter og skabe bedre muligheder for de grønlandske aktører. Der blev blandt andet diskuteret løsninger som solenergi og øget fokus på uddannelse og træning i landbrugserhvervet som midler til at fremme vores lands selvforsyning.

”Vi i Naalakkersuisut har prioriteret at strategien blev udarbejdet i et tæt samarbejde med borgerne, producenterne og butikkerne. Det har været vigtigt for Naalakkersuisut, at borgerne kan spejle sig i selvforsyningsstrategien, så det er mit håb, at den er – og bliver – vel modtaget”, udtaler Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø Kalistat Lund og fortsætter:

”Selvforsyningsstrategien skal være fundamentet for at sikre, at flere borgere får bedre adgang til lokale fødevarer, som er dyrket, høstet og produceret her i landet. I Naalakkersuisut har vi en ambition om at reducere vores afhængighed af importerede varer, om at skabe nye arbejdspladser og om at fremme bæredygtighed. Vi vil gennem selvforsyningsstrategien samtidig arbejde for at sikre vores rige kulturarv og traditioner, som er tæt knyttet til naturen og den mad, vi spiser. Vi skal anvende vores egne ressourcer mere effektivt, så vi får flere lokale fødevarer på butikshylderne og i sidste ende på spisebordene. Det er i fællesskabet vi kan skabe et bæredygtigt og mere selvforsynende samfund, der tager udgangspunkt i vores egne styrker.” afslutter Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø Kalistat Lund.

Mødet viste et stærkt engagement blandt de lokale aktører, som er klar til at samarbejde for at sikre en bæredygtig fremtid for Grønlands erhvervsliv og selvforsyningsområdet.

Sydgrønlands El ApS

V/ Per Holm

Alt I El udføres

Per Holm 49 45 19

Jørgen Andreassen 49 46 58

Værksted 64 34 81

E-mail: sydel3920@gmail.com

Postboks 527 • 3920 Qaqortoq



Stine Egede er klar til at stille op til kommunen igen

Efter at flere og flere borgere i Kommune Kujalleq har opfordret hende, har borgmester Stine Egede besluttet at stille op til kommunalbestyrelsen igen: Hvis borgerne ønsker, at jeg fortsætter som borgmester, er jeg klar til det, siger hun.

Stine Egede blev den 6. april 2021 valgt som den mest populære kandidat i Kommune Kujalleq med 410 stemmer, skriver Sermitsiaq/AG.

Derudover sikrede hendes parti IA en sejr over Siumut, som i mange år har haft magten i kommunen.

Borgmesteren i Kommune Kujalleq, Stine Egede (IA), har efter lang tids overvejelse besluttet sig for at genopstille til kommunalbestyrelsen for at fortsætte sit arbejde med at betjene borgerne.

- Efter lang og grundig overvejelse har jeg besluttet mig for at genopstille til kommunalbestyrelsen. Denne beslutning skyldes i høj grad, at vores medborgere har henvendt sig med tillid og opfordringer, og selvfølgelig også fordi min familie og mine nærmeste har givet mig stor støtte, siger Stine Egede som begrundelse for sin beslutning.

"En periode til oprydning er ikke nok"

Da Stine Egede blev borgmester efter valget i april 2021, havde hun mange planer for kommunens udvikling. Men kort tid efter måtte hun erkende, at kommunen stod over for store udfordringer med økonomi, rekruttering, borgerbetjening og meget mere, som krævede oprydning:

- Da vi først blev valgt, havde vi mange planer, og nogle af dem har vi gennemført. Men jeg må indrømme, at vi har været nødt til at bruge meget tid på at rydde op, og nu ved slutningen af valgperioden kan jeg sige, at en enkelt valgperiode ikke er nok til at rette op administrativt og organisatorisk i kommunen. Vi har stadig meget at løse, og hvis borgerne vælger det, er jeg klar til at fortsætte med at rydde op og stå i spidsen for at forme fremtiden, siger Stine Egede til Sermitsiaq.

Stine Egede tilføjer, at det ikke er muligt at løse den økono-

miske situation, som har overrasket kommunalbestyrelsen, i en enkelt valgperiode:

- Derfor skal vi have en udviklingsplan for de næste ti år for Kommune Kujalleq, og for at nå målet om en velfungerende kommune, skal vi arbejde sammenhængende med vores opgaver.

Erhvervsmulighederne er lovende

Selvom det forventes, at der stadig vil blive brugt mange kræfter på at stabilisere kommunen, kan Stine Egede se, at der er et stort grundlag for optimisme:

- Forholdene i vores kommune er ikke kun dårlige, for de kommende års erhvervsmuligheder giver god grund til optimisme, siger Egede.

Hun håber også, at lufthavnen i Qaqortoq vil blive udnyttet godt i erhvervsudviklingen:

- Jeg håber, at når lufthavnen bliver taget i brug, vil den være til stor gavn for erhvervslivet i Kommune Kujalleq på alle måder, især til at fremme mulighederne inden for turisme.

Med hensyn til udviklingen af minedrift, der forventes at skabe omkring 500 arbejdspladser, håber hun også, at de konkrete planer i nærheden af Nanortalik og Killavaat Alannuat (Kringlerne, red.) vil bidrage godt til kommunens udvikling:

- Vi, som kommune, vil være med til at skabe rammerne, men myndigheden ligger centralt, og jeg er sikker på, at de gennem god koordinering og kommunens stærke indflydelse vil bidrage væsentligt til vores udvikling, siger Stine Egede (IA), der genopstiller til kommunalbestyrelsen i Kommune Kujalleq, afslutningsvis.

Stine Egede pointerer slutteligt, at det er vigtigt at Kommune Kujalleq fortsat skal være med i arbejdet for større selvforsyningsgrad i landet igennem en velfungerende landbrugssektor, og det vil hun fortsat arbejde med.

Hun henviser til planerne om at flytte landbrugsskolen fra Upernaviarsuk til Narsaq, som er en del af den nye selvforsyningsstrategi Naalakkersuisut offentliggjorde for nyligt.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiisarneq Inatsisissatut siunnersuut erngertumik tusarniaassutigineqartog



Inatsisissatut siunnersuut, Danmarkimi kommunit ilaqutariinnik kalaallit meerartaannik angerlarsimaffiup avataanut inissiiniarnermi suliani tarnip pissusaanik misissuutinin akkerliisutaasunik atorunnaarsitsinissamik siunertalik, februaarip 17-iata tungaanut tusarniaassutigineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuut kommunit meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiinermut atatillugu tarnip pissusianik misissuutit atorunnaarsissinnaanerannut qallunaat naalakkersuisunut periarfissiisoq februaarip 17-iata tungaanut tusarniaassutigineqarpoq.

Isumaginninnermut Ineqarnermullu ministerip inatsisissatut siunnersuut februaarip 17-iata tungaanut tusarniaassutigaa. Inatsisissatut siunnersuutip pingaaruteqassusia nukinginnarneralu pissutigalugu piffissaq sivikitsoq atorlugu tusarniaassuqartoq ministeriaqarfik oqaaseqaatini tunngavilersuivoq.

Qallunaat naalakkersuisuisa kommunit tarnip pissusaanik misissuutinin isorineqaqisunik atuinerat inatsisissatut siunnersuut akuerineqarpat unitsissinnaalissavaat. Misissuutit taakku immikkut ilisimasallit eqqartuussissuserisullu eqqungitsunik takussutissiisartut isorinikuuaat.

Suliassaqarfimmik immikkut ittumik pilersitsisoqartoq Isumaginninnermut ineqarnermullu aqutsisoqarfimmi immikkoortotaqarfimmik immikkut ittumik VISO-mik (Nuna tamakkerlugu ilisimasanik immikkut ittumik siunnersuisarfik) kalaallisut oqaasilinnik kulturiannillu ilisimasalinnit suliani ikiuisoqarsinnaangorlugu kommuninut piimasaqaateqartoqarnera Inatsisissatut siunnersuutip ilaatigut imaraa.

Suliani meeqqat inuusuttuaqqalluunniit ilaqutariinnit kalaallineersut angerlarsimaffiup avataanut inissiisoqartariaqarnerani kommunip paasiniarnerani, angajoqqaanut meeqqamulluunniit tarnip pissusaanik misissuiffissaraluani suliassaqarfimmi immikkut ittumik atuisarnissaanik inatsit pisussaaffiisooq inatsisissatut siunnersuummi erseqqissarneqarpoq.


Suliassaqarfik tarnip pissusaanik misissuinermi ikiuissasoq tusarniaanermit allakkani allassimavoq.

Suliat misissorneqartut

Aammattaaq meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiiniarnermi suliani maanna ingerlasuni tarnip pissusiinik misissuutit kalaallit oqaasiinut kulturiannullu naleqqussarneqarsimangitsut atorneqarsimappata suliaq misissorneqassasoq inatsisissatut siunnersuutigineqartup ilagaa.

Suliani taamaattuni suliassaqarfik naliliineq ataatsimut isigalugu suliarissavaa. Tassa angerlarsimaffiup avataanut inissiisoqarnerani aalajangiisimanerup allanngortinneqartariaqarnera naliliiffigineqarpat kommunalbestyrelsip imaluunniit Inuusuttuaqqat Pinerluuteqartartut Ataatsimiititaliaata naliliinermi atorsinnaasaannik.

Inatsisissatut siunnersuut naapertorlugu tamanna Danmarkimi kalaallit ilaqutariit meeqqaminnik inuusuttuaraatiminniluunniit arsaagaareersimasut inatsisitigut isumannaatsuenerulernissaannut annertusaataassalluni.

 **Allu design**

**Sydgrønlands
designbureau**

info@allu.gl
www.allu.gl

Jørgen Boassen: Amerikamiut milliardærit Kalaallit Nunaanni aningaasa- leerusupput



**Jørgen Boassen, Trumpimik tapersersuisutut ilisima-
neqartoq, Kujataanukalerpoq Tom Dans, Trumpip US
Arctic Research Commissionimut pisortanngorteqqam-
migaa peqatigalugu. - Amerikamiut aningaasaatilissuit
amerlasuut Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnut anin-
gaasaliinissaminnut soqutiginnipput, aammalu kalaallit
suliffeqarfiisa aningaasaliinissaat soqutigisorujussuaat,
Jørgen Boassen Sermitsiamut oqaluttuarpoq.**

Jørgen Boassen, USA-mi tusaamasanngorsimasoq, Trump-
ip illersortaanut attaveqaateqarnermi saniatigut, aamma
amerikamiunik aningaasaatilissuarnik, kalaallit suliffeqar-
fiutaannik aningaasaliinissaminnut soqutiginnittunik, atta-
veqaateqarpoq. Maanna taanna Tom Dansimik peqateqarluni
Kujataanukartussanngorpoq.

Nunatta naalakkersuinikkut siuttuisa, Naalakkersuisut
aamma danskit naalakkersuisuisa suli USA-mit "Kalaallit
Nunaata pisiarineqarnissaanut" neqeroorummik takusaqarsi-
mannikkaluartut, maanna ersarissivoq nunatsinnut ameri-
kamiut sorsuutiginninnerat timitalersorneqarluni aallartit-
toq.

Jørgen Boassen naapertorlugu, kalaallit suliffeqarfiutaat
amerlasuut saaffiginnittartut imaaginnavipput, qanoq ilillu-
tik amerikamiut aningaasaliisartut attavigisinnaaneraat paa-
siniarlugu:

- Kalaallit suliffeqarfiutaat nunatsinni sumi tamaneersut
uannut saaffiginneqattaaginnavipput, taakkulu paasiniartar-
paat qanoq ilillutik amerikamiut aningaasaliisartut attavigi-
sinnaanerlugit, aningaasatigut taperserneqarmissartik kissaa-
tigalugu. Tamanna attaveqarfigisannut saqqummiuppara,
malitsigisaanillu suliffeqarfiit amerlasuut, Kujataaniittut
siulliullugit oqaloqatigiartulerpagut periarfissanik saqqum-
miussiffigalugit pisariaqartitaannillu paasiniaaffigalugit,

Jørgen Boassen oqaluttuarpoq.

Jørgen Boassen Kujataanut aallassaaq Trumpip issittumi
soqutigisanik ingerlatsisua, Tom Dans, ilagalugu.

Aammattaaq pisortat suliffeqarfiutaat pulaarneqassapput
Suliffeqarfiit namminersortut kisimik pulaarneqassanngillat,
amerikamiut aningaasaatilissuit sinnerlugit angalasut
Ku-jataaniinneranni. Aamma pisortat suliffeqarfiutaat,
assersuutigalugu Neqi A/S aamma Great Greenland A/S
Boassenimut Dansimillu pulaarneqassapput.

- Pisortat suliffeqarfiutaannut pulaarnissatsinnut atatillugu,
siulersuisut oqaloqatigerusussimagaluarpagut, kisianni taak-
kunanit akuersaanngitsumik pineqarpugut. Assersuutigalugu
amerikamiut puisit amiinik tunisassianik soqutiginnittoru-
jussuupput, tamatumunngalu atatillugu misiliutinik USA-
mut nassarusukkaluarpagut, tamannali itigartinneqarpoq
politikikkut inissisimanerup suli nalunartumiinnera pissu-
taatinneqarluni.

Taamaattorli kujataani suliffeqarfiit kisimik amerikamiut
aningaasaliisartuinik soqutiginnissimarpasinnngillat:

- Siullermik Kujataani suliffeqarfiit arlallit ornillugit oqalo-
qatigissavagut, kisianni Kalaallit Nunaanni sumi tamani
suliffeqarfiit namminersortut soqutiginnittut amerlaqaat,
Avannaaniit kujataata tungaanut kiisalu kangiani, amerika-
miut aningaasaliisartuinik oqaloqateqarusuttut imaaginn-
vipput, amerikamiullu suliffeqarfinnut aningaasaliinissam-
innut soqutiginninnerat annertuvoq, Jørgen Boassen oqar-
poq.

Ny dokumentar om kryolitminen: Danmark og USA har tjent skyhøjt milliardbeløb



Den nye dokumentar "Grønlands Hvide Guld" dykker ned i de svimlende høje milliardbeløb, som den gamle kryolitmine i Ivittuut har resulteret i.

Frem til 1990 var der masser af kryolit at hente i Ivittuut. I dag er der ikke mere at hente, og den gamle mine fyldt op med vand.

Det har i mange år været kendt, at den nu nedlagte kryolitmine i sydgrønlandske Ivittuut har genereret mange penge. Rigtig mange penge.

Men præcist, hvor stor en værdi minen har haft for den danske økonomi, og hvilken betydning den havde her og i Danmark, har holdet bag den nye dokumentar "Grønlands Hvide Guld" brugt de sidste tre år på at undersøge.

Og det er et svimlende højt beløb, de er kommet frem til. - Det er et ret vildt regnestykke. Der har altid været en fortælling om, at Danmark har postet mange penge i Grønland og ikke rigtig fået noget ud af det. Men nu kan man begynde at se på det på en mere nuanceret måde, siger instruktør Otto Rosing.

Otto Rosing står sammen med journalist og instruktør Claus Pilehave bag den nye dokumentar, der i søndags havde premiere på KNR og DR.

Kryolitminen i Ivittuut

Dokumentaren "Grønlands Hvide Guld" undersøger, hvor stor en værdi kryolitminen i Ivittuut havde for danske selskaber og den danske økonomi. Samtidig dykker den også ned i, hvad minen betød for det lokale grønlandske folk og i Danmark.

Kryolitminen

i Ivittuut udgjorde verdens største forekomst af kryolit. Kryolit er et mineral, der var meget værdifuldt. Det blev brugt i aluminium, som blandt andet bruges til at bygge fly.

I 1985 startede et dansk selskab den kommercielle udvinding af kryolit i Ivittuut. Danmark havde dengang handelsmonopol i Grønland.

Kryolitten blev sejlet til Danmark og behandlet på en fabrik, hvorfra den blev solgt videre.

Under Anden Verdenskrig blev kryolitten sejlet til USA i stedet for Danmark. Her blev den blandt andet brugt til at fremstille fly.

Fra 1854 til 1987 blev der brudt godt 3,5 millioner tons kryolit fra minen i Ivittuut.

Minen lukkede endeligt i 1987. Der var ikke mere kryolit tilbage.

Ifølge dokumentarholdet bag "Grønlands Hvide Guld" omsatte danske selskaber og den danske stat, hvad der i dag svarer til 400 milliarder kroner på minen.

Det samme beløb omsatte estimerer dokumentarholdet, at det amerikanske selskab Pennsalt har omsat for. Selskabet købte rå kryolit og solgte det videre i USA.

Kilde: Dokumentar "Grønlands Hvide Guld", rex.dk.

I over 100 år hentede danske selskaber nemlig kryolit op fra den grønlandske undergrund. Fra et gigantisk klippehul i den gamle mineby Ivittuut blev rå kryolit hentet og transporteret til en fabrik i København frem til 1987.

Dokumentaren dykker ned i gamle regnskabsbøger for at udregne, hvilken værdi den gamle kryolitmine havde. Og her er folkene bag nået frem til, at minen i Ivittuut og kryolitfabrikken i København, der stod for at behandle den grønlandske kryolit, tilsammen har haft en omsætning, der i dag ville svare til 400 milliarder kroner.

Et milliardbeløb, der ifølge dokumentaren er gået til den



danske stat, private selskaber og personer i Danmark.

Samtidig har et amerikansk selskab også tjent det samme skyhøje milliardbeløb, mens Grønland skulle kigge langt efter kryolitten – og pengene. Dengang havde Danmark nemlig handelsmonopol i Grønland.

Økonomers forskellige blik

Men et regnestykke, der strækker sig over 135 år, hvor minedriften har været i gang, er ikke helt simpelt. Derfor har holdet bag dokumentaren fået input fra flere økonomer til at lave dén udregning.

Præcist hvor stor en del af omsætningen, der så rent faktisk er kommet Danmark til gode, er økonomerne uenige om. Torben M. Andersen, der er professor i økonomi og formand for Grønlands Økonomiske Råd, stiller sig skeptisk over for, hvor mange penge af det milliardhøje beløb, der egentlig er kommet den danske økonomi til gavn. Det fortæller han i dokumentaren.

Ifølge Torben M. Andersen er det blandt andet vigtigt at udregne præcist, hvad værdien har været af kryolit dengang. Dernæst trække de udgifter fra, der har været forbundet med at udvinde den for at finde frem til, hvad samfundet kan få ud af ressourcen.

Men spørger man økonomeren Arindam Banerjee, der også medvirker i dokumentaren, er det vigtigt at tænke det kolonialistiske forhold ind i regnestykket.

Både det faktum, at Danmark havde handelsmonopol i Grønland, at minedriften blev ledet af et dansk selskab, og at det var danske arbejdere, der førte minedriften, er alt sammen med til at gavne den danske økonomi, siger han i dokumentaren.

Otto Rosing er den ene af instruktørerne bag den nye dokumentarfilm. Han var også instruktøren bag Grønlands første internationale spillefilm "Nuummioq".

Økonomerne er dog enige om, at minen i Ivittuut har genereret mange penge ud af landet. Og spørger man Otto Rosing, føler de to instruktører sig også sikre på regnestykket.

- Vi har været i gang i tre år, og de tal er blevet gennemtygget og gennemgravet igennem de sidste par år, siger han.

Nuancerne skal frem

Otto Rosing, der er fra Ilulissat, har altid hørt historier om den gamle mine og det faktum, at Danmark har tjent mange penge på Ivittuut. Historier, som mange mennesker har talt om, fortæller han. Men ingen vidste præcist hvor mange penge, kryolitminen har resulteret i.

Derfor var det vigtigt for instruktøren at dykke ned i minen og de skyhøje tal.

- Det er en generel fortælling om et land, som er en koloni, og hvordan kolonien er blevet brugt. Jeg tror, at det er godt, at vi får nogle nuancer i debatten, så man kan tale mere 'rent' på en måde, siger Otto Rosing.

Filmskaberer er selv vokset op med en fortælling om, at Danmark hjalp Grønland til at blive et moderne samfund. At Grønland var en form for underskudsforretning for Danmark, som den danske stat postede penge i.

- Denne her historie og de her tal burde have været fremme for lang tid siden. Allerede for 100 år siden skulle man have kendt de her tal. Så ville man have stået i en anden situation i dag som rigsfællesskab.

- Men nu er de fremme, og nu kan vi se på tallene og komme videre derfra. For nu er det ude i det åbne. Jeg tror, at det er vigtigt, at vi afdækker, hvad der er sket. Afdækker sandheden, for det har jo været gemt væk, siger Otto Rosing.



Stine Egede kommunimut sassaqqinnissaminut piareerpoq

Kommune Kujallermi innuttaasut amerliartuinnartut kaammattuuteqareersullu borgmester Stine Egede (IA) kommunalbestyrelsemut sassaqqinnissaminut aalajangerpoq: Innuttaasut borgmesteritut nangissasunga kisaatigissappassuk, tamanna piareersimaffigivara, taanna oqarpoq.

Stine Egede 6. april 2021-mi Kommune Kujallermi qinigaanerpaavoq 410-nit taaguunneqarluni. Tamatuma saniatigut partiit IA-p Siumut ukiorpassuarni kommunemi aqutsisuusimasoq ajorsartippaa, allappoq Sermitsiaq/AG

Kommune Kujallermi borgmesteri Stine Egede (IA) piffisami siviisumi eqqarsareerluni aalajangerpoq kommunimi qinikkatut innuttaasunik sullissinini nangikkusullugu sassaqqissalluni.

- Siviisumik sukumiisumillu eqqarsaatigereerlugu aalajangerpunga kommunalbestyrelsimut sassaqqinniarlunga. Taamak aalajangernera annertuumik pissuteqarpoq nunaqqatitta tatiginnillutik kaammattuillutik saaffiginnittarnerat annertummat, soorunalumi aamma ilaqtut qanigisamalu tapersersuiuarnerat nukissaqartitsilluarmata, Stine Egede aalajangernerminut tunngavilersuivoq.

"Torersaanermut qinigaaffik ataaseq naammanngilaq"

Stine Egede april 2021-mi qinersinerup kingorna borgmesterinngorami pilersaaruterpassuaqarpoq kommunip ineriartortinneqarnissaa pillugu. Taamaattorli sivitsunngitsoq qaangiummat kommunip aningaasaqarnikkut, sulisusaqarnikkut, innuttaasunik kiffartuussineratigut allarpassuartigullu annertuumik torersagassaanera kiinnerfigisariaqarsimavaa:

- Qinigaqqaaratta pilersaaruterpassuaqarpugut, tamakkumi ilai naammassivagut, kisianni nassuerutigisariaqarpara torersaanermut piffissarujussuaq atortariaqarsimavarput, maannalu qinigaaffiup naanerani oqaatigisinnaavara allaffissornikkut kommunillu aqqissuusaaerneratigut iluarsaasineq qinigaaffik ataaseq naammanngitsoq, sulimi aqqitas-saqaqaagut, innuttaasullu tamanna toqqassappassuk torersaanermi siunissamullu ilusilersuineri siuttooqqinnissanut piareersimavunga, Stine Egede (IA) Sermitsiamut oqarpoq.

Stine Egedep ilanngullugu oqaatigaa aningaasaqarnikkut inissisimaneq pillugu kommunalbestyrelsip tupatsitaasimaneeraniit qinigaaffik ataasiinnaq atorlugu aqqiisoqarsinna-

assasoq:

- Taamaattumik ukiut tullernut qulinut atuuttussami Kommune Kujallermi ineriartortitsinissamut pilersaaruteq-artariaqarpugut, tamannalu aqutugalugu kommune ingerlalluortoq angussagutsigu suliassagut ataqatigiissarluarlugit ingerlatsisariaqarpugut.

Inuussutissarsiutitigut periarfissat isumalluarnarpoq

Kommunip patajaallisarneqarnissaanut nukippassuit suli atorneqassasut ilimagigaluarlugu taamaattoq Stine Egedep isumalluarneq annertoq tunngavissaqartoq takusinnaanerapaa:

- Kommunitisinni pissutsit ajortuinnaangillat, tassami inuussutissarsiornikkut ukiuni aggersuni pisussat isumalluarnissatsinnik tunngavissaqartitsilluarput, Egede oqarpoq. Tassani aamma Qaqortumi mittarfissaq inuussutissarsiornikkut inerisaanermi atorluarneqassasoq Stine Egedep neriutiginerapaa:

- Neriuppunga mittarfik atuutuleriaruni Kommune Kujallermi inuussutissarsiortunut sutigut tamatigut iluaquta-allualerumaartoq, minnerunngitsumik takornariaqarnikkut periarfissanik siuarsaanissamut iluaqutaalluarumaartoq. Aatsitassarsiorerup tungaatigut inerisaaneq aqutugalugu suliffiit 500-it missaannik amerlassusillit pilersinneqarnissat pillugu, tassani tigussaasumik Nanortallip eqqaani Killavaallu Alannguani pilersaarutiginerqarneri aamma kommunip ineriartorneranut tapertaalluarumaartut neriunnerarpoq:

- Uagut, tassa kommune sinaakutissanik pilersitseqataasussavugut, oqartussaaffilli qitiusumi ingerlanneqarpoq, ataqatigiissaarilluarnikkut aammalu kommunip sunnuteqarluneratigut annertuumik ineriartornitsinnut tapertaassasut qularinngilara, Stine Egede (IA) Kommune Kujallermi kommunalbestyrelsimut sassaqqittoq oqarpoq.

Stine Egedellu naggataatigut erseqqissaatigaa Kommune Kujalleq nangittumik nunallerineq nersutaateqarneq savateqarnerlu aqutugalugit nunatsinni imminut pilersornerunissamik anguniagaqarnermut tapertaalluassasoq nangittumik sulissutigerusukkini.

Taassma ilaatigut innersuusutigaa nunalerinermik ilinniarfiup Upernaviarsummiit Narsamut nuunneqarnissaa, Kalallit Nunaanni imminut pilersornermut periusissiami nutaami, Naalakkersuisullu saqqummiuteqammigaanni pilersaarutinut ilaasoq.

Australsk mineselskab sender folk til Grønland kort før valg



Direktøren for australsk mineselskab kalder timing for besøg op til grønlandsk valg "tilfældig", skriver TV 2.

En delegation fra det australske mineselskab Energy Transition Minerals lander i Nuuk mandag for at "søge klarhed" om et omtalt mineprojekt.

Det siger selskabets direktør, Daniel Mamadou, til TV 2. Over for mediet kalder Mariane Paviasen, fra IA, timingen for opsigtsvækkende.

Det skyldes, at der senest 6. april skal afholdes parlamentsvalg i Grønland.

Men Daniel Mamadou siger, at timingen er "helt tilfældig" - Hvis det bliver opfattet som politisk indblanding, er det i hvert fald ikke vores intention. Vi er der ikke for at blande os, men vi er der for at forsvare vores investorers interesser og for at søge klarhed, siger han til mediet.

Energy Transition Minerals har siden 2007 ledt efter sjældne jordarter ved det sydgrønlandske fjeld Kuannersuit, der på dansk er kendt som Kvanefjeld.

Men i november 2021 vedtog den nyvalgte regering i Grønland en ny lov, der forbyder udvinding af uran.

Det betød, at Energy Transition Minerals fik afslag på at gennemføre projektet ved Kuannersuit, da der samtidig med udvinding af sjældne jordarter vil blive udvundet radioaktivt uran.

Kræver erstatning

Siden har mineselskabet stævnet både Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og det grønlandske selvstyre.

Selskabet kræver en erstatning på omkring 76 milliarder

kroner fra Danmark og Grønland.

De sjældne jordarter er afgørende i de batterier, der skal bruges i moderne teknologier og i den grønne omstilling. Det er uundværlige stoffer til produktion af solceller, vindmøller, batterier til elbiler og mange andre ting. Det er et felt, som Kina sidder tungt på, hvilket øger afhængigheden. Danmark var med til at give efterforskningslicensen til Energy Transition Minerals i 2007, fordi råstofområdet på det tidspunkt ikke var formelt overtaget af Grønland.

Men Kammeradvokaten argumenterer i en vurdering af sagen for, at Danmark reelt blot har fungeret som "gummi-stempel" siden 1998, hvor parterne aftalte, at området hører under Grønland.

Ifølge Kammeradvokaten er sagens formål at lægge et "utilbørligt" pres på selvstyret i Grønland i et håb om at få en tilladelse til projektet.

Forsvarsadvokat med speciale i international ret Poul Hauch Fenger har dog tidligere sagt til DR, at mineselskabet ifølge hans vurdering har en god sag mod Danmark og Grønland.

UNILLATSIARNEQ • PAUSE • UNILLATSIARNEQ

	2		4	8	7			
7								2
1		8	6					
6			2				5	1
	4	1				6	7	
3	8				6			4
					4	3		8
4								5
			9	6	5		2	

3			9				1	
			4		2			3
2				6			5	8
4		9		8	5	3		1
7						2		
1	5	3		2				
8			5				2	
5								9
9				3		5	8	

			2			5		
2		7	9					
	3			7		1	9	2
	1			6				
5		2				8		1
				1			2	
6	9	3		5			8	
					8	6		7
		8			3			

7				5		9		
1		3		9	7		2	
9		7						
2			7					3
					6	1		
			4			5		2
		2		3			9	4
				8				